

Rapla valla 2025. aasta eelarve lühiülevaade

Rapla valla 2025. aasta eelarve on koostatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFKS) põhimõtetest lähtuvalt. Arvestatud on Rapla valla finantsjuhtimise korrast tulevaid nõudeid, Rapla valla arengukava, strateegiat ning koalitsioonilepingus planeeritud. Koostamisel on kasutatud: 2025. aasta riigieelarve seaduse eelnõu materjale, Rahandusministeeriumi ja pankade majandusprognoose, Statistikaameti ning Maksu- ja Tolliameti andmeid.

Rapla Vallavolikogu muutis 31. oktoobri 2024 määrusega nr 9 Rapla valla arengukava 2018–2025 ning kinnitas Rapla valla eelarvestrateegia aastateks 2025–2028. Rapla Vallavalitsuse 13. novembri 2024 korraldusega nr 458 kinnitati 2025. aasta vallaeelarve koostamise protsessi läbiviimise ja koostamise tingimused. Rapla Vallavalitsuse 9. detsembri 2024 istungi protokolliga nr 62 kinnitati 2025. aasta eelarve kontrollnumbrid. Hallatavate asutuste ja valdkondade juhid lähtusid eelarveprojekti koostamisel etteantud kontrollnumbritest. Kulud tuli kavandada eelkõige asutuste tavapäraseks ülalpidamiseks ning õigusaktidest ja sõlmitud lepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks.

Vallavolikogus läbib eelarve eelnõu vähemalt kaks lugemist. Pärast vallaeelarve vastuvõtmist kinnitab vallavalitsus korraldusega eelarve kulude täiendava ja detailsema liigenduse majandusliku sisu järgi (kululiigid), mille alusel asutakse vallaeelarvet ellu viima. Rapla valla eelarve ülesehitus on vastutaja põhine. Vallaeelarve täitmisel ja elluviimisel osalevad kõik ametiasutuse hallatavad asutused, samuti mitmed era- ja kolmanda sektori organisatsioonid, kellele on vallalt ülesanded antud ja kellele eraldatakse vallaeelarvest vahendeid. Vallavalitsus vastutab, et oleks rakendatud tõhus finantsjuhtimis- ja kontrollisüsteem, mis aitaks valla raha parimal viisil kasutada. Pärast eelarveaasta lõppu koostab vallavalitsus majandusaasta aruande, sh eelarve täitmise aruande, mida auditeerib sõltumatu audiitor ning seejärel kinnitab vallavolikogu.

Eelarve on tekkepõhine, st tulud ja kulud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud. Eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

Valla eelarve sisaldab põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuste plaani koos täiendava informatsiooniga. Eelarve on kõikide sissetulekute ja väljaminekute loend, kõikide väljaminekute rahaline summa on eelarve maht. Eelarve väljendab valla tegelikku olukorda ja võimalusi ning kajastab prioriteete ja poliitilisi valikuid. Kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve peab olema tasakaalus ehk kõikidele eelarves kavandatud väljaminekutele peab olemas olema kate.

2025. aasta eelarve tulude kogumaht on 36,8 miljonit eurot, millest:

- põhitegevuse tulud 30,2 miljonit eurot;
- investeerimistegevuse tulud 2,1 miljonit eurot;
- finantseerimistegevuse tulud 4,5 miljonit eurot.

2025. aasta eelarve kulude kogumaht on 39,1 miljonit eurot, millest:

- põhitegevuse kulud 30,0 miljonit eurot;
- investeerimistegevuse kulud 7,5 miljonit eurot;
- finantseerimistegevuse kulud 1,6 miljonit eurot.

Kulude katmiseks kasutatakse 2,3 miljoni euro ulatuses 2024. aasta likviidsete vahendite jääki.

Rapla valla tulubaas sõltub maksumaksjast. Rapla valla maksumaksja on kodanik, kelle elukoht on rahvastikuregistris 1. jaanuari seisuga Rapla vald. Rapla valla planeeritavast maksutulust moodustab füüsilise isiku tulumaks 96%, mille laekumist mõjutavad maksumaksjate arv, brutosissetulek ja riigilt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr.

Tabel 1- Elanikkonna vanuseline koosseis, maksumaksjate ja töötute arvu muutused aastatel 2024-2023

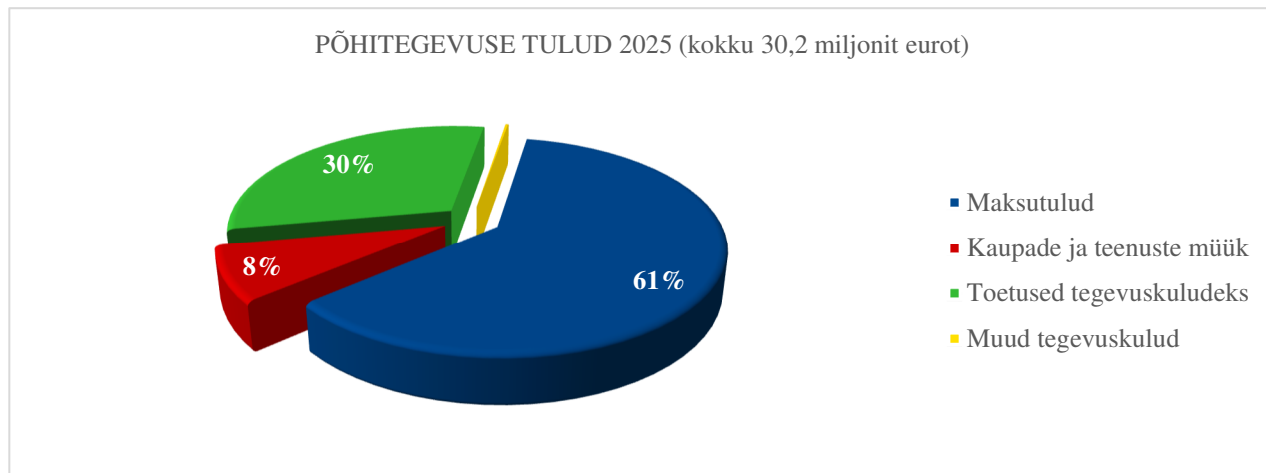
	31.12.2024	31.12.2023	Muutus 2024/2023	Osatähtsus elanikkonnast Rapla vallas 2024
Elanike arv kokku, sh	13 206	13 204	2	
<i>Lapsed 0 - 6-aastased</i>	980	1 021	-41	7,4%
<i>Noored 7 - 18-aastased</i>	1 899	1 874	25	14,4%
<i>Tööealised 19 - 64-aastased</i>	7 403	7 441	-38	56,1%
<i>Üle 65-aastased</i>	2 924	2 868	56	22,1%
Maksumaksjate aasta keskmine arv	6 152	6 246	-94	46,6%
Registreeritud töötute keskmine arv Rapla vallas	414	408	6	3,1%

Põhitegevuse tulud

2025. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse tulud 30,2 miljonit eurot, kasv võrreldes 2024. aasta eelarvega 1,8 miljonit eurot (tõus 6,3%).

- Eelarve põhitegevuse tuludest 61% ehk 18 miljonit eurot moodustavad maksutulud. Võrreldes eelmise aasta eelarvega kasv 7,2%.
- Saadavad toetused moodustavad põhitegevustuludest 30,4%, ulatudes 9,2 miljoni euroni, mis on 8,7% enam kui 2024. aasta planeeritud toetuste maht.
- Kaupade ja teenuste müügist kogutakse eelarvesse 8,3% ehk 2,5 miljonit eurot, vähenemine võrreldes eelmise aasta eelarvega 6,0%.
- Muud tulud moodustavad eelarve tuludest 0,1 miljonit eurot.

Joonis 1 - Põhitegevuse tulud 2025. aastal

Põhitegevuse kulud

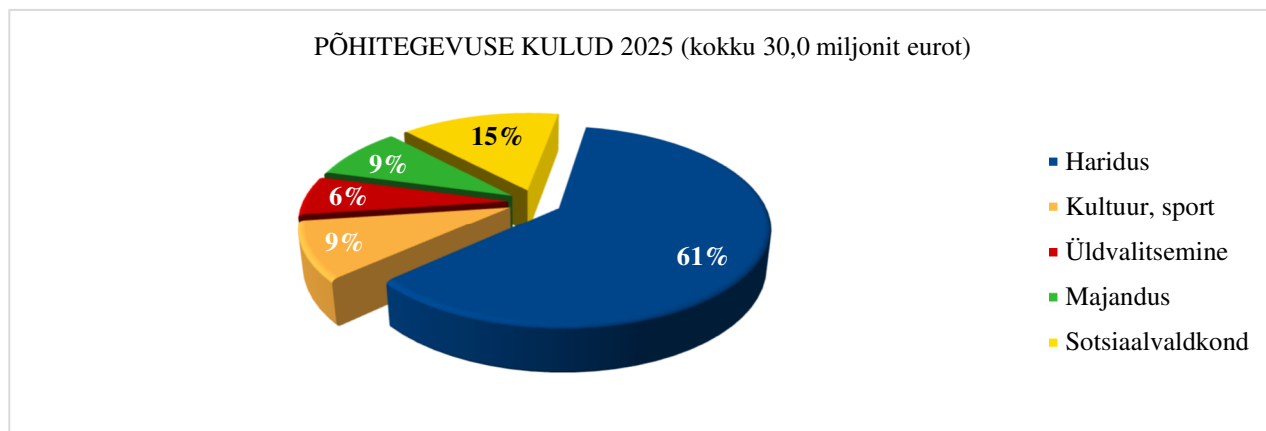
2025. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud 30,0 miljonit eurot, kasv 1,8 miljonit eurot ehk 6,6% võrrelduna 2024. aasta eelarvega. Majandamis- ja personalikulud tervikuna moodustavad põhitegevuskuludest 89,5% ehk 26,9 miljonit eurot, suurenedes 7,6% võrra võrrelduna 2024. aasta eelarvega. Antavad toetused moodustavad 10,2% ehk 3,1 miljonit eurot, suurenedes 1,0% võrra võrrelduna 2024. aasta eelarvega. Kuludest 58,7% moodustavad personalikulud.

Põhitegevuse kulud jaotuvad järgmiselt (kasvu võrdlus arvestatud 2024. aasta eelarvega):

- Haridusvaldkonnale on planeeritud 61% ehk 18,2 miljonit eurot, valdkonna kasv 9,4%.

- Sotsiaalvaldkonnale ja tervishoiule on planeeritud 15% ehk 4,4 miljon eurot, valdkonna kasv 9,0%.
- Kultuuri-, vaba aja ja spordivaldkonnale on planeeritud 9% ehk 2,8 miljonit eurot, valdkonna vähenemine 2,5%.
- Teede ja tänavate, haljasalade ning elamu- ja kommunaalmajanduse korrashoiuks on planeeritud 9% ehk 2,6 miljonit euro, valdkonna kasv 1,3%.
- Valitsemiskuludeks on planeeritud 6% ehk 1,9 miljonit eurot, valdkonna vähenemine 2,6%

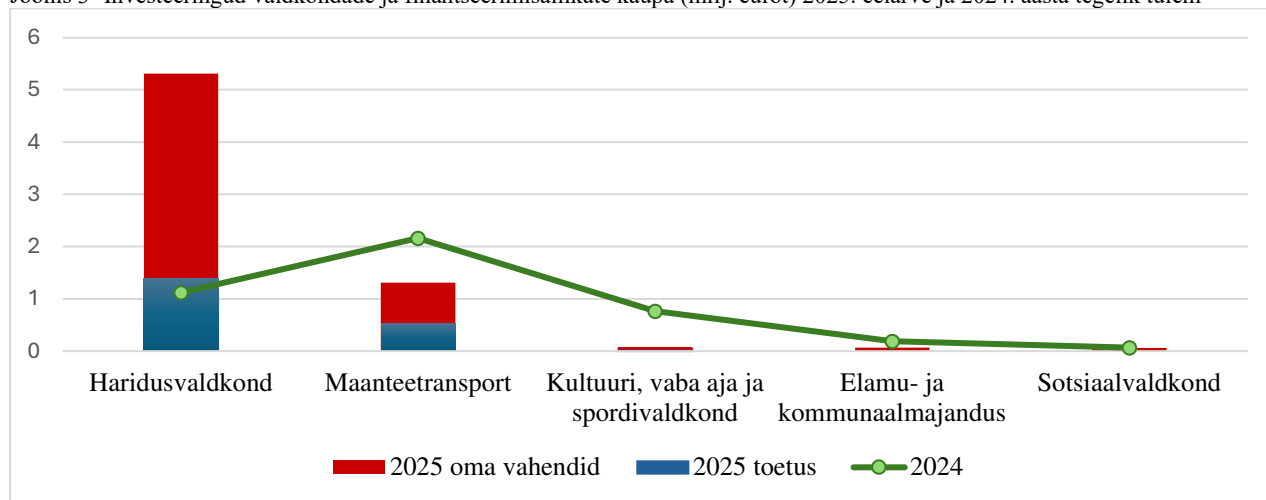
Joonis 2 - Põhitegevuse kulud valdkonnapõhiselt 2025. aastal

Investeeringustegevus

2025. aasta eelarves on planeeritud investeeringuteks 6,8 miljonit, millest 1,9 miljonit eurot on kaetud toetustega. Suuremad objektid: Rapla lasteaia Päkapiikk õueala rajamine, Rapla Keskraamatukogu renoveerimine, uue lasteaed-tugikeskuse ehitus Rapla linnas, Rapla lasteaed Naksitrallid lepingulised tööd, Purku koolimaja küttesüsteemi renoveerimine, Rapla linnas Haigru ja Saviaugu tänavate ümberehitus

Joonis 3- Investeeringud valdkondade ja finantseerimisallikate kaupa (milj. eurot) 2025. eelarve ja 2024. aasta tegelik tulem

Investeeringute elluviimiseks on planeeritud sõlmida uus laenuleping ning suurendada laenukoormust 4,5 miljoni euro võrra, mis suurendab eelnõu kohaselt netovõlakooormust aasta lõpuks 53 protsendini. Vallal on 2025. aasta lõpus laenu ning kapitalirentide kohustusi kokku 16 miljonit eurot.

Eelarve kujunemisest, arvnäitajatest ja jaotusest valdkondade lõikes on pikemalt kirjutatud Rapla valla 2025. aasta eelarve seletuskirjas, mis on kättesaadav aadressil: <http://rapla.kovtp.ee/eelarve-ja-majandusaasta-aruanded>

Koostanud
Argo Oraveer
Praktikant